

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

Liber V

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

ὑπό τὴν πληρώσεως τῆς ἕρως ἡν γινόμενης ἐφέλκεται. ὁ δὲ ἀφ' αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς δευτέραι ὀρεξίν ἐπ' αὐτὴν ὁ θώραξ τὸ πνεῦμα με-
 τοχευῶν, πληρωθεὶς, καὶ μηκέτι ἐφέλκεται δυνάμει, πάλ-
 λιν εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἐπιπλέον ἀπὸ τοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ, δι' ὅτι τὰ ἐκτὸς
 τὰ τὴν ἀποκρίσεως γίνεσθαι, τὴν σωματικῶν μερῶν ἀπὸ τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ
 λήθεις ὅτε μὲν γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἀπὸ τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ
 ἀφ' ἑαυτοῦ, πληρώσεως τε καὶ κενώσεως γινόμενης, ὡς τέταρτος
 μὲν γίνεσθαι κινήσεως πρὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἰσὺ
 ἐξωθεν ἀέρα δέχεται τὴν δὲ δευτέραν, καὶ ἰσὺ τῶν ὀφθαλμῶν ἀεὶ ἀπο-
 ἕρως, ἐν τῷ αὐτῷ, τὸν τὸ θώρακα μεταρρῶσθαι τὴν δὲ τρίτην,
 καὶ ἰσὺ τὸ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν συσπλόμῳ, αὐτὸς εἰς αὐτὸν ἐκ-
 δέχεται τὴν δὲ τέταρτην, καὶ ἰσὺ τὸ ἀπὸ τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκ-
 αὐτῶν γινόμενον, ἕρως ἐξ ἑαυτοῦ. τῶν δὲ τῶν κινήσεων, δύο μὲν
 εἰς ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν τε, ἐξωθεν τὴν τε ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν δύο
 δὲ συσπλόμῳ τὴν μὲν, ὅταν ὁ θώραξ ὑπὸ αὐτὸν τὸ πνευματικόν
 ἐλκύσῃ τὴν δὲ, ὅταν αὐτὸς εἰς τὸ ἐλκύνῃ ἀέρα ἀποκρίνη. δύο γὰρ
 μόνον γίνονται πρὸς τὸ θώρακα. ἀφ' ἑαυτοῦ μὲν, ὅταν ἀπὸ τῶν πνεύ-
 μονος ἐφέλκεται συσπλόμῳ δὲ, ὅταν αὐτὸς πάλιν αὐταποδιδῶ.

Περὶ παθῶν σωματικῶν, καὶ εἰς σωματικῶν τοῦ σώματος
 καὶ ψυχῆς. κγ'.

Οἱ Στωικοὶ, τὰ μὲν πάντα ἐν τοῖς πεποιητοῖς τόποις, τὰ δὲ
 ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐν τῷ ἡγεμονικῷ. Ἐπίκουρος, καὶ τὰ πάντα καὶ
 τὰ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐν τοῖς πεποιητοῖς τόποις. ὁ γὰρ ἡγεμονικόν, ἀπα-
 ρτῆς. Σβράτων, καὶ τὰ πάντα τῆς ψυχῆς καὶ τὰ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐν τῷ
 ἡγεμονικῷ, ὅτι ἐν τοῖς πεποιητοῖς τοῖς σωματικῶν. ἐν γὰρ
 ταύτῃ κινεῖσθαι τὴν ἑσπέρην, ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ
 ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΕΣΚΟΝΤΩΝ
 τοῖς φιλοσόφοις.

BIBLION ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ μετρίων. α'.

ΛΑΤΩΝ καὶ οἱ Στωικοὶ τὴν μετρίαν εἰς-
 ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ εἶπεον, ὅτι ἐστὶν ἐπισημασ-
 τὴν καὶ τὸ ἡγεμονικόν τῆς ψυχῆς, ὅτι εἶπεν ἐπι-
 σημαστικόν καὶ τὸ ὀφθαλμικόν. ἔτι τὰ
 πλείστα μέρη τῆς μετρίων εἰσέκεινται.

Ξενοφάνης καὶ Ἐπίκουρος ἀναγνώσκει τὴν
 μετρίαν. Πυθαγόρας δὲ μόνον τὸ ἡγεμονικόν ἐσκεύηται.
 Ἀριστοτέλης καὶ Δικαρχὸς τὴν καὶ ἐπισημαστικὸν μόνον παρ-
 εἰσάγουσι καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀθάνατον μὲν εἶναι οὐ νομίζοντες τὴν
 ψυχὴν, θεοῦ δὲ τινος μετέχουσαν αὐτῆς.

Γὰρ ὀνειροῖ γίνονται. β'.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, τοῖς ὀνειροῖς γίνεσθαι καὶ τὰ τῶν
 εἰδώλων ἀφ' ἑαυτοῦ. Σβράτων, ἀλόγων φύσει τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
 νοίας ἐν τοῖς ὑπνοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ πικρῶν μὲν πῶς γινόμενης, παρ' αὐτῶν
 δὲ πούτω τὰ γνωστικῶν κινήσεων. Ἡρόφιλος, τοῖς ὀ-
 νειροῖς τοῖς ἡγεμονικῶν καὶ ἀνάγκη γίνεσθαι, τοῖς δὲ φυ-
 σικῶν, ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ μετρίων ψυχῆς τὸ συμφέρον αὐτῆ καὶ τὸ
 πρὸς τὰ τοῖς ἐσόμενον τοῖς δὲ συσκευαστικῶν, ἐκ τοῦ αὐτο-
 μάτου καὶ εἰδώλων πρὸς πῶσιν, ὅταν ἀβουλόμεθα βλέ-
 πῶμεν, ὡς ὅτι τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχον ἐν ὑπνῷ γίνονται.

A quo cum est impletus, secundo appetitum pectoris
 partem adiacentem in se deriuare spiritum: imple-
 tumque ita ut amplius attrahere non possit, rursus
 in pulmones abundantia deducere, indeque foras
 protrudi, vicissim sese afficientibus corporis parti-
 bus. Aliquando enim diduci pulmonem, aliorum
 participatione facta vel impletione vel euacuatio-
 ne: ita ut quatuor sint motus pulmonis. primus
 quo externum haurit aerem: secundus, quo rece-
 ptum intus in pectus deuoluit: tertius, quo id quod
 coactum est a pectore, rursus in se recipit: quar-
 tus, quo idiplum foras euomit. Horum motuum
 duos esse, dilatationes, cum scilicet vel externum
 attrahit in se aerem, vel redditum a pectore in se
 admittit: reliquos esse, contractiones, quando
 scilicet pectus spiritum ad se trahit, vel foras pul-
 mo a pectore traditum expellit. Pectoris enim
 duo tantum sunt motus. vnus dilatatio, cum a pul-
 mone spiritum ad se trahit: alter contractio, cum
 ei superfluum reddit.

De affectionibus corporis, & an in animam ea
 redundant. Cap. XXIII.

STOICI affectus ponunt in locis affectis: sen-
 sus autem in principe parte. EPICVRVS tam
 affectus quam sensus in locis affectis: quod statuit
 partem principem omnis esse affectionis experte.
 STRATO & animi affectus, & sensus in principe
 parte collocat, non in affectis locis. In hac enim
 parte esse sitam tolerantiam, ut in terribilibus &
 dolorem adferentibus, utque in fortibus & timi-
 dis.

PLVTARCHI
 De placitis Philosophorum, siue bre-
 uis recensio sententiarum

de natura rerum,

LIBER V.

De diuinatione. Cap. I.

PLATO & STOICI diuinationem
 introduxerunt, quæ sic
 diuinus mentis instinctus, se-
 cundum animi diuinitatem.
 Huc etiam diuinationem ex
 insomniis referunt: deniq; plu-
 rimas diuinandi rationes pro-
 bant. XENOPHANES & EPICVRVS diuinationem
 reiciunt. PYTHAGORAS eam duntaxat par-
 tem improbat, quæ constat sacrificiis. Aristote-
 les & Dicaarchus eas solum diuinationes admit-
 tunt quæ furore diuinitus immisso, aut insomniis
 fiunt: animam non immortalem esse, sed diuina
 quadam re impertiri tamen sentientes.

Quæ insomniorum ratio. Cap. II.

DEMOCRITVS accessu imaginum ea fieri puta-
 uit. STRATO, quod animi bruta natura in somnis
 aliquo modo plus sensus nanciscatur, itaq; a men-
 te cicatur. HEROPHILVS somnia diuinitus inspi-
 rata necessario fieri: naturalia, imaginando sibi a-
 nima repræsentante quod expediat, & euenturum
 sit: mixta, fortuito & appulsu imaginum, cum vi-
 demus per quietem quæ volumus. quo modo a-
 micis in somno potiri se putant nonnulli.

Que sit feminis natura. Cap. III.

ARISTOTELI semen est id quod præditum est facultate mouendi donec tale aliquid absoluat, quale est vnde ipsum fuit excretum. PYTHAGORAS spumam vtilissimi sanguinis, superfluitatem alimenti, sicut sanguinem & medullam. ALCMÆO partem cerebri. PLATO, à medulla dorsi deriuatam rem. EPICVRVS particulam corpori & animæ auulsam. DEMOCRITVS: à totis corporibus & præcipuis partibus semen genitale est carnearum venarum.

An semen sit corpus. Cap. IV.

LEVCIPPO & ZENONI corpus est. esse enim aliquid ab anima auulsam. PYTHAGORAS, PLATO, ARISTOTELES, vim feminis incorpoream dicunt, sicut mentem mouentem, corpoream autem materiam quæ profunditur. STRATO & DEMOCRITVS, ipsam quoque vim corpus esse, quippe spiritum.

An femina etiam semen promittant.

Cap. V.

Affirmant hoc PYTHAGORAS, EPICVRVS, DEMOCRITVS. habere enim adstites testiculares, sed inuerso modo. ideoq; eas etiam præter vsum appetere. ARISTOTELES & ZENO humidam materiã emitti ab iis, sicut ab exercitatione sudores eliciuntur: non tamen vim habere feminis. HIPPOHAUD minus feminis eas, quàm mares, emittere, sed id non facere ad prolem generandam, quia extra vterum excidat. ideoq; quasdam sæpenumerò absq; viris semen effundere, maximè viduas. & ofsa à mare, carnes à mulieribus originem habere.

Quomodo conceptio fiat. Cap. VI.

ARISTOTELES fieri matrice sursum attracta à purgatione, menstruisq; attrahentibus ab vniuersa mole aliquid puri sanguinis, qui accidat semini maris. Non concipi, ob impuritatem vuluæ, aut inflationem, metum, ægritudinem, infirmitatemve mulierum: aut quia viri languent.

Quomodo mares nascantur, quomodo femina.

Cap. VII.

EMPEDOCLES causam calori & frigori adscribit. itaque narrant primos homines è terra enatos ad ortum Solis & meridiem sitis in partibus exstitisse ferè mares, feminas in septentrionalibus. PARMENIDES cõtrà in his exstitisse mares, quia plus his densitatis inest. in meridionalibus autem feminas ob raritatem. HIPPOXAX pro eo atque semen vel consistat & validum sit, vel diffuat & infirmius sit. ANAXAGORAS, PARMENIDES, semen à dextra parte in dextram vteri partem conici, à sinistra in sinistram. quod si fecus fiat, feminas concipi. LEOPHANES, cuius Aristoteles meminit, illos è dextro testiculo, has è sinistro seminari. LEVCIPPVS secundum variationem membrorum, quòd mas colem, matricem femina habet. tantum enim duntaxat dicit. DEMOCRITVS communes partes, ex vitro contigerit: peculiare, prout præualuerint. HIPPOXAX, si semen præualuerit, marem: si alimentum, feminam concipi.

Monstra ut nascantur. Cap. VIII.

EMPEDOCLES vel abundantia vel defectu feminis, aut à motus initio, aut diuisione in plura, aut

Tis η ουσία σπέρματος. γ.

ARISTOTEΛΗΣ, Σπέρμα, ἐστὶ τὸ διωκόμενον κινῆσιν ἐν αὐτῷ εἰς τὸ ἀποτελεῖσθαι τὸ ζῷον οἷον ἐστὶ τὸ εἶδος στυμπερίτη. Πυθαγόρας, ἀφ' ὅθεν ἔχρησται τὰ αἵματα τὸ σπέρμα περὶ τὸ σπέρμα τὸ ἐξ ὅθεν, ὡς τὸ αἷμα καὶ μυελόν. Ἀλκυμάων, ἐκ κεφαλῆς μέρους. Πλάτων, μυελὸς τῆς νωτιαίας σπύγγου. Ἐπίκουρος, ψυχῆς καὶ σώματος ἀπόσπασμα. Δημόκριτος, ἀφ' ὅλων τῶν σωματικῶν καὶ τῶν κλειωτάτων μερῶν ὁ γόνος τῶν ἄρκων ἰσῶν.

Εἰ σῶμα τὸ σπέρμα. δ.

ΛΕΥΚΙΠΠΟΣ καὶ Ζεῶν, σῶμα ψυχῆς γὰρ εἶναι ἀπόσπασμα. Πυθαγόρας, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, ἀσώματον μὲν εἶναι τὸ διωκόμενον τὸ σπέρματος, ὡς τὸ νοῦν τὸν κινουμένον τὰ σωματικὰ δὲ τὸ ὕλην τὸ σπυγγώδη. Στάτων καὶ Δημόκριτος, καὶ τὸ διωκόμενον σῶμα πνευματικὴ γὰρ.

Εἰ καὶ αἱ θήλειαι προερίενται σπέρμα. ε.

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ, Ἐπίκουρος, Δημόκριτος, καὶ τὸ θῆλυ προερίενται σπέρμα. ἔχει γὰρ τὸ δασύ τὸ ἀπετραμμένως ἔχει τούτο καὶ ὀρέξιν ἔχει τὸ δασύ τὸ χηρῆδες. Ἀριστοτέλης καὶ Ζεῶν, ὕλην μὲν ἔχει προερίενται οἷον εἰς τὴν συγμνασίαν ἰδράσας, οὐ μὲν σπυγγώδη. Ἰππικὸν προερίενται μὲν σπέρμα τὰς θηλείας οὐ χηρῆδες τὸ ἀρρένων, μὴ μὲν τοι γὰρ εἰς ζωογονίαν τούτο συμβάλλεται, ἔχει δὲ ὅπως πίπτειν τῆς ὑτέρας. ὅθεν ὀλίγας προερίενται πολλάκις διὰ τῶν ἀνδρῶν σπέρμα, καὶ τὰς μάστιγα χηρδούσας. καὶ εἶναι τὰ μὲν ὅσα τὸ δασύ τὸ ἀρρένων, τὰς δὲ ἄρκων τὸ δασύ τῆς θηλείας.

Πῶς αἱ συλλήψεις γίνονται. ς.

ARISTOTEΛΗΣ, τὰς μὲν συλλήψεις γίνεσθαι προαιελοχρησίας μὲν ὑπὸ τῆς καθάρσεως τῆς μήτρας, τὴν δὲ καθάρσιν αἵματος στυμπερίτων ἀπὸ τῆς πύλης ὅπως μέγιστον τὴν καθάρσιν αἵματος ὡς συμβαίνει τῷ ἀρρένων γόνον, μὴ γίνεσθαι δὲ τὰς κινήσεις παρ' ἀκαθάρσιν τῆς μήτρας, ἢ ἐμπνευμάτωσιν, ἢ φόβον, ἢ λύπην, ἢ ἀσθενεῖαν τῶν γυναικῶν, ἢ δι' ἀτονίαν τῶν ἀνδρῶν.

Πῶς ἀρρένα γίνεται καὶ θήλεια. ζ.

EMPEDOKΛΗΣ, ἀρρένα καὶ θήλεια γίνεσθαι τὸ δασύ θερμότητος καὶ ψυχρότητος. ὅθεν ἰσορῆται τοῖς μὲν πρώτοις ἀρρένας πρὸς ἀνατολὴν καὶ μεσημβρίαν γινόμεσθαι μάλλον ὅσον τῆς γῆς, τὰς δὲ θηλείας πρὸς τὰς ἀρκίους. Γαρυμίδης ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς, τὰ μὲν πρὸς τὰς ἀρκίους, ἀρρένα βλαστῆσαι. τὸ γὰρ πυκνοῦ μετέχον πλείονος, τὰ δὲ πρὸς τὰς μεσημβρίας, θήλεια, παρὰ τὸ δασύ τῆς. Ἰππικῶν, τὸ δασύ ὅσπερ ὡς, ἢ καὶ ἰσχυρὸν, τὸ δασύ τὸ ῥόδιον τε καὶ ἀσθενεῖαν σπέρμα. Ἀναξαγόρας, Γαρυμίδης, τὰ μὲν ὅσον τῶν δασύων καθάλλεται εἰς τὰ δασύα μέρη τῆς μήτρας, τὰ δὲ ὅσον τῶν ῥιζερῶν εἰς τὰ ἀειρεῖα. εἰ δὲ ἀλλαγῆται τῆς καταβολῆς, γίνεσθαι θήλεια. Λεωφάνης (οὐ μέμνηται Ἀριστοτέλης) τὰ μὲν ὅσον τῶν δασύων διδύμα, τὰ δὲ ὅσον τῶν ῥιζερῶν. Λόκιππος, ἔχει τὸ δασύ λαγυῖν τῶν μορίων, καὶ ἡ δὲ μὲν καυλόν, ἢ τὴν μήτραν ἔχει τὸ σπύγγον γὰρ μόνον λέγει. Δημόκριτος, τὰ μὲν κρινὰ μέρη, ὅσα ὀποτέρῃ ἀτύχηται δὲ ἰδράσας, καὶ κατ' ἐπιπέδον. Ἰππικῶν, εἰ μὲν ἡ γονὴ κρατήσῃ, ἀρρέν' εἰ δὲ ἢ ἐξ ὅθεν, θῆλυ.

Πῶς τέσσαρα γίνονται. η.

EMPEDOKΛΗΣ, τέσσαρα γίνεσθαι τὸ δασύ πλεονασμὸν σπέρματος, ἢ παρ' ἔλλειψιν, ἢ τὸ δασύ τὴν κινήσεως ἀρχὴν, ἢ τὸ δασύ τὴν εἰς πλείω διαίρεσιν, ἢ τὸ δασύ τὸ

ἀποβείν. οὕτω παρὰ φληφῶς φαίνεται σχεδὸν πᾶσας τὰς ἀπολογίας. Σβάτων, τῶν παρὰ τῶν δέοντος, ἢ ἀφάρεσιν, ἢ μετα-
θεσιν, ἢ πηδύματων. τῶν ἰαβάνων, τῶν δὲ ἀφάρε-
φροσά, τότε τὴν μήτραν ἐμπύματου μύλου.

Διὰ τὴν γυνὴν πολλάκις στυοισιάζουσα
οὐ συλλαμβάνει. θ.

ΔΙΟΚΛΗΣ οἰαίετος, ἢ τῶν δὲ μηδὸδως εἰσίας σπέρμα
ποροίεα, ἢ τῶν δὲ ἐλαττον τῶ δέοντος, ἢ ἀφάρεσιν, ἢ τοῦτον ἐν ᾧ
δὲ ζωοποιητικὸν ἐκ ἐστίν, ἢ ἀφάρεσιν, ἢ ψύξεως, ἢ ὑγρα-
σίας, ἢ ξηρότητος ἐνδὸς, ἢ τῶν ἀφάρεσιν τῶν μορίων. οἱ δὲ
Στωϊκοί, καὶ λυξότιθα τῶ καυλῶ, μὴ διωαμύρα τὸ γόνου ἐν-
θουολῶν ἢ τῶν δὲ ἀσύμμετρον τῶ μορίων, ὡς παρὰ τὸ ἀπό-
φασιν τὸ μήτρας. Ἐρασίφρατος τῶν δὲ μήτραν ὅταν τύλους
ἔχη, καὶ ἄρκωδης, ἢ ἄραιοτέρα ἢ τῶ καὶ φύσιν ἢ μικροτέρα.

Γὼς δίδυμα καὶ τείδυμα γίνονται. ι.

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ, δίδυμα καὶ τείδυμα γίνονται καὶ
πλεονασμὸν καὶ ἀπειρισμὸν δὲ σπέρματος. Ἀσκληπιάδης,
τῶν δὲ τῶν ἀπερμάτων ἀφάρεσιν, ὡς παρὰ τῶν κελύφας
διερίχου καὶ τεισίχου. εἶναι γὰρ σπέρματα γονιμώτατα.
Ἐρασίφρατος, ἀφάρεσιν συλλήφης, ὡς παρὰ τῶν ἀλόγων
ζῶων. ὅταν γὰρ ἡ μήτρα εἴη κεκαθαρωμένη, τότε ἐπι-
σπύλληται. οἱ Στωϊκοί, τῶν δὲ τοῖς ἐν μήτρα πόποις, ὅταν εἰς
παρὰ τὸν καὶ δὲ τερον ἐμπύση σπέρμα, τότε γίνονται τῶν δὲ
συλλήφης καὶ τὰ τείδυμα.

Πότεν γίνονται τῶν γόνων ὁμοιώσεως καὶ
τῶν παρὰ τῶν. ια.

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ, ὁμοιότητος γίνονται καὶ ὅτι κελύφας
τῶν ἀπερμάτων γόνων ὁμοιότητος δὲ, τῶς ἐν τῶν σπέρματι
θερμασίας ἐξατμισθεῖσιν. Παρμενίδης, ὅταν μὲν ἀπὸ τοῦ
δὲ τοῦ μέρους τῶς μήτρας ὁ γόνος ἀποκλειθῆ, τοῖς πατράσιν ὅ-
ταν δὲ ἀπὸ τῶ ἀριστεροῦ, τῶς μητράσιν. οἱ Στωϊκοί, ἀπὸ τῶ
σώματος ὄλου καὶ τῶ ψυχῆς φέρεται τὰ σπέρματα, καὶ τῶ
ὁμοιότητος ἀναπλάθεται ἐκ τῶν αὐτῶν ἡμῶν τοῖς τύποις
καὶ τοῖς χαρακτήρας, ὡς τῶν ζωογράφων ἀπὸ ὁμοίων χρο-
μάτων εἰκόνα τῶ βλέπομένου. παρὰ τῶν δὲ καὶ τῶν γυναι-
κα σπέρμα. καὶ μὲν ὅτι κελύφας τῶ γυναικῶς, ὁμοιοῦ εἶναι
δὲ ἡμῶν μύρον τῶ μητρί. εἰ δὲ δὲ τῶ ἀνδρῶς, τῶ ἀνδρί.

Γὼς ἄλλοις γίνονται ὁμοιοί καὶ ἐ τοῖς γονεῦσιν. ιβ.

Οἱ μὲν πλεῖστοι τῶ ἰατρῶν, τυχεῶς καὶ ἀδύματων ἐκ τῶ
ταῖς ἀφάρεσιν δὲ σπέρμα καὶ τῶ ἀνδρῶς καὶ τῶ γυναικῶς, ἀ-
νόμοια γίνονται τὰ παῖδια. Ἐμπεδοκλῆς, τῶ καὶ τῶ σύλληψιν
φαντασία τῶ γυναικῶς μορφοῦσιν τὰ βρέφη. πολλάκις γὰρ εἰ-
κόνων καὶ ἀνδριάντων ἠράσθη τῶ γυναικῶς, καὶ ὁμοια τῶ τοῖς ἀπέ-
τεχον. οἱ Στωϊκοί, συμπαθεία τῶ ἀφάρεσιν, καὶ ῥόμῶν εἰς κρι-
σης καὶ ἀκρίτων, ἐκ εἰδώλων, γίνονται τῶ ἀλλήλων ὁμοιότητος.

Πὼς φεῖρα γίνονται γυναικῶς, καὶ ἀνδρῶς
ἀνδρῶς. ιγ.

Οἱ ἰατροὶ φεῖρας γίνονται τῶ τῶν μήτραν ἢ τῶν δὲ
πυκνοτέραν εἶναι, ἢ τῶν δὲ ἄραιοτέραν, ἢ τῶν δὲ σκλη-
ροτέραν, ἢ τῶν δὲ πῆλας ὅτι πωρώσεως, ἢ σαρκώσεως ἢ τῶν
μικροθυμίας, ἢ παρὰ ἀφάρεσιν, ἢ τῶν καχεξίας, ἢ τῶν
δὲ ἀφάρεσιν, τὸν ζημιασμὸν, ἢ ἀφάρεσιν ἀσπασμὸν.
Διοκλῆς, ἀραιοῖς τοῖς ἀνδράς, ἢ τῶν δὲ μήτῶ ὄλων εἰσίας
σπέρμα παρὰ τῶν, ἢ τῶν δὲ ἐλαττον τῶ δέοντος ἢ τῶν
δὲ, ἀραιοῖς εἰ δὲ σπέρμα, ἢ καὶ παρὰ τῶν μορίων,

quod aliò vergat. sic videtur ferè omnes causas
complexus. STRATO propter additionem, aut
diminutionem, transpositionem, inflammatio-
nem. Medicorum quidam, quòd tunc matrix fla-
tibus illapsis peruertatur.

Cur mulier sapius concumbens non concipiat.
Cap. IX.

DIOCLES medicus causam esse putat, quòd
vel omnino nullū, vel iusto minus semen emittat,
aut proli gignendæ non aptum ob calorem, aut
frigus, aut humiditatem, aut siccitatem deficien-
tem, aut ob resolutionem vteri. STOICI, obliqui-
tatem veretri, quòd non possit rectà eiaculari se-
men: aut quia membra coeuntium non sine inter-
se legitima proportione condita ad matricis di-
stantiam. ERASISTRATVS, vbi vulua callos con-
traxerit: aut carnosior, rariorve, aut minor fuerit
quàm natura exigat.

Quomodo gemini & tergemini nascantur.
Cap. X.

EMPEDOCLES, ob abundantiam & diuisionem
genituræ. ASCLEPIADES, ob corporum differen-
tiam: sicut hordei spicæ existunt duobus aut et-
iam tribus granorum ordinibus. esse enim semina
fecundissima. ERASISTRATVS ob conceptiones,
vt in brutis. cum enim matrix purgata est, tunc su-
perfetationem admittit. STOICI ob loca quæ
sunt in vtero: cum enim in primum & secundum
inciderit semen, tunc fieri superfetationem & ter-
geminos nasci.

Qua causa, quòd proles parentum aut etiam proge-
nitorum similitudinem refert.
Cap. XI.

EMPEDOCLES similitudinem defert semini
præualenti: dissimilitudinem euaporationi calo-
ris qui in semine erat. PARMENIDES, si à dextra
vulvæ parte semen excernatur, patrum: si à sini-
stra, matrum similes nasci. STOICI, à toto corpo-
re & anima ferri semen, exprimiq; imagines & ef-
figies ex eadem gente, perinde atque si pictor rei
conspicte similitudinem coloribus similibus re-
ferat. præterea à muliere quoque semen emitti:
quod si præualeat, matri: si viri, patri similem na-
sci fetum.

Quomodo aliorum, non parentum forma similes
fiant. Cap. XII.

Medicorum plerique fortuito casu refrigeratis
maris & feminae seminibus dissimilem gigni pro-
lem putant. EMPEDOCLES imaginatione mulie-
ris inter concipiendum formari fetum. læpe enim
imagines etiam & statuae sunt à mulieribus ada-
matae, similisque earum proles in lucem edita.
STOICI ob consensum quendam ac similem animi
affectionem, fluxuum & radiorum, non imagi-
num, insertionem similitudines effici.

Quomodo cum mulieres, tum viri steriles red-
dantur. Cap. XIII.

Sterilitatis in muliere causas medici vtero im-
putant, si aliquid horū ei accidat: puta vt fiat den-
sior, rarior, durior, obstruatur callo, aut carnea
mole. item animi languorem, defectum nutritio-
nis, corporis vitiosam constitutionem, peruer-
sionem figuræ, aut deuulsionem. DIOCLES ste-
riles mares fieri, siue quòd omnino nullum e-
mittant semen, aut minus iusta quantitate, aut
quia semen sit sterile, aut ob resolutionem membri,

aut obliquitatem colis recta semen eiaculari non valentis ad matricis distantiam. Stoici causantur dissimilitudinem naturæ & qualitatium in his qui corpora commiscunt: nam quando separantur, & cum suæ naturæ familiaribus coeunt, tum fetum procreari.

Cur mule steriles. Cap. XIV.

ALCMAEOMULOS steriles esse dicit ob seminis tenuitatem siue frigiditatem: mulas, quia matricibus earum non hient. EMPEDOCLES, ob exilitatem, humilitatem, angustiamve vulvæ, inuersè ventri anata, ut neque recta ad eam semen eiiciatur, neque si id fiat, excipitur. Huic DIOCLEES testimonium perhibet, tales se matricibus mularum in dissectionibus sæpenumero deprehendisse inquam: ac fieri posse, ut iisdem de causis mulieres quoque sint steriles.

An fetus in utero sit animal. Cap. XV.

PLATO animal censet, quia & moueatur in utero & alatur. Stoici partem ventris, non animal, utque fructus, qui stirpium partes sunt, ubi maturare, defluunt: ita rem quoque habere de fetu. EMPEDOCLES fetum non esse quidem animal, spiritu tamen præditum in utero. primam autem animalis respirationem fieri cum partu editur, decedente humore qui est in fetu, & in exhausti locum succedente in vasa referata aere externo. DIOGENES inanimata nasci animalia, sed cum calore. atque insitum calorem simul atque natum est animal, animam in pulmones attrahere. HEROPHILVS naturalem fetui in utero, non animale motum permittit, motusque causam edit nervos. animalia autem tum demum fieri, cum ex utero effusa aliquid aeris accipiunt.

Quomodo alatur fetus. Cap. XVI.

DEMOCRITVS, EPICVRVS, fetus in utero per os alitur: statim atque natus est, ore ad mammam ferri. nam & in utero esse vbera quædam & oscula quibus alatur. Stoici per secundinam & umbilicum: itaque statim ab obstetricibus a partu ligari, & os infanti aperiri, ut de alio cogitet alimento. ALCMAEO alitur per totum corpus, quod spongia in morem recipiat quæ alendo sunt idonea.

Quid primum in utero absoluitur.

Cap. XVII.

Stoici plerisque fieri Aristoteles primum lumbos, tanquam carinam navis. ALCMAEO caput, partem scilicet principem. Medici cor, in quo sunt venæ & arteriæ. Alii magnum pedis digitum. Alii umbilicum.

Cur fetus qui septimo mense in lucem editur, vitalis sit. Cap. XIX.

EMPEDOCLES, quo tempore humanum genus terra est enatum, propter tarditatem motus Solis, tantam fuisse longitudinem unius diei, quanta nunc est decem mensium. progressu temporis contractam fuisse ad quantitatem septem mensium. itaque & decimo mense & septimo editos fetus vitales esse, natura mundi hoc meditata, ut in vna die infans augetur & nascatur. TIMÆVS non decem inquit menses, sed nouem censeri ab inhibitione menstruorum postquam conceptus est fetus. sic etiam septimestria censeri quæ non sunt, cum aliquando mulier post conceptum menstruis purgetur.

μα καὶ τὰ ἐπιμήμια, τῆς φύσεως τοῦ κόσμου οὕτω μεμελετηκῆς αὐξεσθαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἢ πέντε νυκτὶ τὸ βρέφος. Τίμος δὲ οὐδένα μιλιάσφον, ἐνεία δὲ νομίζεσθαι ὡσαύτως ὅτι τῆς τῶν μιλίων τῆς πρώτης συλλήψεως. οὕτω καὶ τὰ ἐπιμήμια νομίζεσθαι, ὅτι ὄντα ἐπιμήμια. ἔγνωτε γὰρ καὶ μὲθ' ἐν τῷ σύλληψιν πόσῃ κατάρσει.

A ἢ καὶ λυξότης ἐκαστοῦ μὴ δυναμένη τὴν γόνον διήσολον, ἢ παρὰ τὸ ἀσύνμμετον τῶν μορίων, πρὸς τὸ ἀπόσσειν τὴν μήτραν. οἱ Στωικοὶ ἀπιδίπτει τὰς ἀσύνμυλως εἰς ἑκάτερον τῶν πλησιαζόντων δυναμῶν τε καὶ ποιότητων. αἷς ὅταν συμβῆ ἡχοῦ ἀδύναμι δὲ ἀπὸ ἀλλήλων, σκελεθῆν ἢ ἐτέροις ὁμοφύλοις, σκελεθῆν δὲ καὶ φύσιν, καὶ βρέφος τελεσιουργεῖται.

Διὰ τὴν αἰμίονον φεῖρα. ιδ'.

ΑΛΚΜΑΙΩΝ, τῶν ἡμίονων τοὺς μὲν ἀρρένας ἀγρόους, παρὰ τὴν λεπτότητα τῆς γούνης, ὅτι σπέρματος ψυχρότητα τὰς ἡμλείας, ὡσαύτως δὲ μὴ διαχάσκειν τὰς μήτρας, ὅτι ἀνασσομυδοσθαι ἔτω γὰρ αὐτὸς εἴρηκεν. Ἐμπεδοκλῆς, ἔτι τὴν σμικρότητα καὶ ἀπρότητα καὶ γενότητα τῆς μήτρας. κατεστραμμένως πρὸς πεφυκῆς τῆς γαστρὸς, μήτε τὸ σπέρματος διήσολοῦτος εἰς αὐτὴν, μήτε, εἰ καὶ φθάσῃεν, αὐτῆς ἐκδεχόμενης. Διοκλῆς δὲ μάρτυρ' αὐτῶν, λέγων ἐν ταῖς ἀνατομαῖς, πολλάκις ἐώρακα μὲν τοιαύτην μήτραν τῶν ἡμίονων καὶ ἐνδέχεσθαι εἶναι τοιαύτας αἰτίας καὶ τὰς γυναικῶν εἶναι φεῖρας.

Εἰ δὲ ἐμβρυον ζῶον. ιε'.

ΠΛΑΤΩΝ, ζῶον δὲ ἐμβρυον καὶ γὰρ κινεσθαι ἐν τῇ γαστρὶ, καὶ τρέφεσθαι. οἱ Στωικοὶ, μέρος εἶναι αὐτὸ τῆς γαστρὸς οὐ ζῶον. ὡς ὅταν γὰρ τοῖς καρποῖς μέρη τῶν φυτῶν ὄντας πεπαγομένους ἀπορρεῖν, οὕτω καὶ δὲ ἐμβρυον. Ἐμπεδοκλῆς, μὴ εἶναι μὲν ζῶον δὲ ἐμβρυον, ἀλλ' ἐμπνοῦν ὡσαύτως ἐν τῇ γαστρὶ. πρώτως ἢ ἀναπνοῦν τῆς ζωογίνεσθαι καὶ τὴν ἀποκύνειν, τῆς μὲν ἐν τοῖς βρέφουσιν ὑγρασίας ἀποχώρησιν λαμβανούσης, πρὸς δὲ τὸ πρὸς ἀεὶ ἐπὶ σπῆνδον τῆς ἐκπύσεως ἀερώδους ἡμορμῆς εἰς τὰ πρὸς ἀεὶ ἀεὶ τῶν ἀγείων. Διοκλῆς, ἡμνάσθαι μὲν τὰ βρέφη ἀψυχα, ἐν θερμασίᾳ δὲ. ὅταν δὲ ἐμφύλον θερμὸν διήσως πρὸς ἡμῶν τῶν βρέφους, εἰς τὸν πνέμονα ἐφέλκεται. Ἡρόφιλος κίνησιν ἀπολείπει φυσικῶς τοῖς ἐμβρυοῖς, οὐ πνέουμαλικῶς. τῆς δὲ κινήσεως αἴτια νεύρα. τότε δὲ ζῶα γίνεσθαι ὅταν πρὸς ἡμῶν πρὸς ἀεὶ τὴν ἀεὶ.

Πῶς τρέφεται τὰ ἐμβρυα. ις'.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, Ἐπίκουρος, δὲ ἐμβρυον ἐν τῇ μήτρᾳ ἀπὸ τῆς σῶματος τρέφεσθαι. ὅταν διήσως ἡμῶν ἐπὶ τῆς ματρὸς φερεται τὰ σῶμα. εἶναι γὰρ ἐν τῇ μήτρᾳ ἡμῶν πινὰ καὶ σῶμα δὲ ὡς τρέφονται. οἱ Στωικοὶ εἶναι τὸ χροῖον καὶ τὸ ὄμφαλον ὅταν τοῦτον διήσως ἀποδεῖν τὰς ματρῶν, καὶ ἀνδρῶν τὸ σῶμα, ἵνα ἡμῶν ἢ μελέτη τῆς Ἑσφῆς ἐτέρα. Ἀλκμαίων, δι' ὄλου τῆς σῶματος τρέφεσθαι. ἀναλαμβάνει γὰρ αὐτῶν, ὡς ὅταν ἀποσθῆναι, τὰ ἀπὸ τῆς Ἑσφῆς ἀρρωτικῆς.

Τὶ πρῶτον τελεσιουργεῖται ἐν τῇ γαστρὶ. ιζ'.

Οἱ Στωικοὶ, ἅμα ὅλον γίνεσθαι. Ἀριστοτέλης, πρῶτον τὸ σφῶν, ὡς ἔπειτα νεῶς. Ἀλκμαίων, τὸ κεφαλῶν, ὅτι ἔστι τὸ ἡγεμονικόν. οἱ ἰατροὶ, τὸ καρδίαν, ὅτι ἡ φλέβες καὶ ἀρτηρίαι. οἱ δὲ, τὸ μέγαν δάκτυλον τῆς ποδός. ἄλλοι δὲ, τὸν ὄμφαλον.

Διὰ τὴν ἐπιμήμια γόνυμα. ιη'.

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ, ὅτε ἐμῶν τῶν ἀνδρῶν ἡμῶς ἐκ τῆς γούνης, ποσάτην ἡμῶν τῶν μήκει ἔχοντες, εἶναι τὸ βραδύπορον τὸν ἥλιον, τὴν ἡμέραν, ὅποση ἴδν ὅτι ἡ δεκάμιλος. Φωροῖοντος ἢ τῆς γούνης ποσάτην ἡμῶν τὴν ἡμέραν ὅποση ἴδν ὅτι ἡ ἐπιμήμιος, ἀπὸ τοῦτο καὶ τὰ δεκάμιλια γόνυμα καὶ τὰ ἐπιμήμια, τῆς φύσεως τοῦ κόσμου οὕτω μεμελετηκῆς αὐξεσθαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἢ πέντε νυκτὶ τὸ βρέφος. Τίμος δὲ οὐδένα μιλιάσφον, ἐνεία δὲ νομίζεσθαι ὡσαύτως ὅτι τῆς τῶν μιλίων τῆς πρώτης συλλήψεως. οὕτω καὶ τὰ ἐπιμήμια νομίζεσθαι, ὅτι ὄντα ἐπιμήμια. ἔγνωτε γὰρ καὶ μὲθ' ἐν τῷ σύλληψιν πόσῃ κατάρσει.

Γόλυκος, Διοκλής, οί εμπειρικοί, καὶ τὸν ὄγδοον μῶνα ἴσαι
 γόνιμον, ἀπὸν ὅτερον δὲ πῶς, πρὸ πολλὰκις Διὰ τὴν ἀτονίαν
 πολλοὺς φθείρεται. καὶ γολικώτατον ὅ, μηδένα βούλεται
 τὰ ὀκταμῶνα φέφην, γεγῆσθαι ὅ πολλοὺς ὀκταμῶνα
 ἀύδρας. ὁ δὲ Αἰσοτέλης καὶ Ἱπποκράτης φασὶν, εἰάν ἔκ-
 πληρωθῆ ἢ μήσα ἐν τοῖς ἐπὶ ἀ μῶσι, τότε παρὰ φύσιν καὶ
 γεγῆσθαι γόνιμα: εἰάν δὲ παρὰ φύσιν μὲν, μὴ φέφηνται ὅ, (ἀ-
 εἰνοῦτος τῶ ὀμφαλῶ, Διὰ δὲ ὀπίπονον αὐτὴν γεγῆσθαι
 ὁ κρίμα) τότε ἐμβρυον ἀέθρον εἶναι. εἰάν ὅ μείνη τοῖς ἐπὶ ἀ
 μῶνας ἐν τῇ μήσῃ, παρὰ φύσιν τότε ὀλοκλήρῳ ὅστι. Γό-
 λυκος, ἐκ τὸν ὄγδοον μῶνα δύο καὶ ἡμισυ ἡμέρας γίνεσθαι εἰς
 τὰ γόνιμα. εἶναι γὰρ ἐξ ἀμῶνον, ὅτι καὶ τὸν ἥλιον ἀπὸ Ἑσπῶν ἐν
 ἑσπύτῳ χροῖον παρὰ γίνεσθαι. λέγεσθαι ὅ ἐπὶ ἀμῶναίς, ὅ-
 ταν τὰς ἐλλειπούσας ἡμέρας τούτου τῶ μῶνος, ἐν τῷ ἐπὶ ἀ
 παρὰ φύσιν γίνεσθαι. τὰ ὅκταμῶνα μὴ ζῆν, ὅταν παρὰ φύ-
 σιν μὲν τῆ μήσῃς ὁ βρέφος, ὅτι πρὸς ὅ ὀμφαλῶς βασιαν-
 ὀδη. ἀέθρος γὰρ γίνεται, ὡς τῶ τρέφοντος ἀπίος. οἱ ὅ μαθη-
 ματικὸι τοῖς ὀκτὼ μῶνας ἀσυνδέτοις φασὶν εἶναι πᾶσις ἡμέ-
 σεως τοῖς ὅ ἐπὶ ἀ, σιν δὲ αἰετῶν. τὰ ὅ ἀσυνδέτα ζῶντα ὅστι, εἰάν
 τῶ οἰκὸς ἀσυνδέτων ἀφῆρων τυχερῶν. εἰάν γὰρ πρὸς τῶ τῶν
 ζῶντων καὶ τὸν βίον κληρώσεται, δις τυχεῖς καὶ ἀχρόνοι σημαίνει.
 ἀσυνδέτα δὲ ὅστι ζῶντα, ὀκτὼ ἀεθμοῦ μῶνα, ὅτι κριός. παρὰ
 σαρπίον ἀσυνδέτος, τῶ παρὰ φύσιν τῶ ὀκτὼ ἀσυνδέτος, δι-
 δυμοὶ παρὰ φύσιν ἀφῆρων, καρκίνος παρὰ φύσιν ὕδροχρόν, λέων παρὰ
 ἰχθύας, παρθένος παρὰ φύσιν κελόν. Διὰ τῶ τῶ καὶ τὰ ἐπὶ ἀμῶνα ὄν-
 τα καὶ δεκάμῶνα, γόνιμα εἶναι: τὰ ὅκταμῶνα, Διὰ δὲ ἀ-
 συνδέτον τῶ κόσμου, φθείρεται.

Γεῖν ζῶων ἡμέσεως, πῶς ἐγγίνοντο ζῶα, καὶ
 εἰ φθαρτά. Ἰθ.

Καὶ ὅ οἱ μὲν γῆρας ὁ κόσμος, γῆρας τὰ ζῶα καὶ φθαρ-
 τὰ εἰσιν. οἱ παρὰ φύσιν ἐπίκουρον καὶ οἱ ἀχρόνοι, ἐκ μεταβο-
 λῆς τῆς ἀλλήλων γῆρας τὰ ζῶα. μέρη γὰρ εἶναι τῶ κόσμου τῶ-
 του. ὡς καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Εὐεπίδης, ὀνόματι, μεταβόλῳ μῶνα
 ὅ ἄλλο παρὰ φύσιν ἄλλο, μορφᾶς ἐδίδξεν. Ἀναξίμανδρος, ἐν ὅ γῆρας
 γῆρας γῆρας τὰ παρὰ φύσιν ζῶα, φλοιοῖς παρὰ φύσιν ἀφῆρων ἀφῆρων
 παρὰ φύσιν ὅ τῆς ἡλικίας ἀποβαίνῃ ὅτι ὁ ξηρότερον, καὶ
 παρὰ φύσιν γῆρας τῶ φλοιοῦ, ἐπὶ ὀλίγον χροῖον μεταβίβῃ.
 Ἐμπεδοκλής, τὰ παρὰ φύσιν ἡμέρας τῶ ζῶων καὶ φυτῶν μῶνα
 μῶν ὀλοκλήρῳ γίνεσθαι, ἀσυνδέτοις ὅ τοῖς μορφοῖς διεζῶ-
 γμέναις τὰς ὅ δὲ ὀλοκλήρῳ, συμφορῶν τῶ μερῶν εἰδωλοφαιῶς
 τὰς ὅ βίτα, τῶ ἀφῆρων, τὰς ὅ τέταρτας, ἐκ ἐπὶ ἐκ τῶ ὀ-
 μῶν, οἱ ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, ἀλλὰ διὰ ἀφῆρων ἡδὴ, τοῖς μὲν πυ-
 κνωτέροις τῶ Ἑσπῶν, τοῖς ὅ τῆς ἀμορφίας τῶ γῆρας ἐπὶ φρε-
 νισμὸν τῶ ἀφῆρων κινήματος ἐμποιήσας. τῶ ὅ ζῶων
 παρὰ φύσιν τὰ γῆρας ἀφῆρων ἀφῆρων τὰς ποῖας κρᾶσις: τὰ μὲν
 οἰκότερα εἰς ὅ ὕδωρ τῶ ὀρμῶν ἔχῃ, τὰ ὅ εἰς ἀέρα ἀναπνεῖν,
 ἕως ἀπὸ πυρᾶς ἔχῃ πλεόν: τὰ ὅ βαρύτερα ὅτι τῶ γῆρας, τὰ
 ὅ ἰσομοῖρα τῶ κρᾶσις, πᾶσι τοῖς θῶραξι πεφωνηκέναι.

Πόσα γῆρας ζῶων, καὶ εἰ παρὰ φύσιν ἀφῆρων καὶ λογικᾶ. κ.

Εἰς τὴν παρὰ φύσιν Αἰσοτέλους, ἐν ὅ τεσσαρὰ γῆ-
 ρα ζῶων φησὶ, χερσαῖα, ἐνδρα, πτερωτά, οὐραῖα. καὶ γὰρ τὰ
 ζῶα λέγεσθαι καὶ κόσμων καὶ τῶ γῆρας. ζῶων λογικὸν ἀφῆ-
 ρατον. Δημόκριτος, Ἐπίκουρος, τὰ οὐραῖα. Ἀναξαγόρας
 παρὰ φύσιν ζῶα λογῶν ἔχῃ τὸν σιερηλικόν, τὸν δὲ οἰσνεῖ νοῦν
 μὴ ἔχῃ τὸν παθητικόν, τὸν λεγόμενον τοῦ νοῦ ἐρμῶνα.

A POLYBUS, DIOCLES, Empirici etiam octauū men-
 sem aptū partui agnoscunt: sed fetum esse tum im-
 becillioem, ideoq; multos perire. ac tamen si ferē
 in vniuersum nemo octauo mense natam prolem
 alendam censet, tamen multos sic natos in viros e-
 ualisse. ARISTOTELES & HIPPOCRATES dicunt, si
 vterus impleatur septem mensibus, tum fetum se
 exerere, ac in lucem edi. quod si se exerens nō ala-
 tur ob vmbilici languorem, laboriosē gestato fe-
 tu, tunc eum non nutriri: si verò nouem menses in
 vtero maneat tunc se promere, integrumq; nasci.
 POLYBUS vitalem prolem nasci diebus post cōce-
 ptum cxxxix. hoc enim esse sex mensū tempus,
 quando etiam Sol à tropico ad tropicum decurrit.
 Dicit autem septimestrem, cū dies qui huic sex-
 to mense defunt, à septimo adsumuntur. Octauo
 autem mense natam non viuere, quando fetus ex
 vtero se exerens grauius vmbilicū adfligit, vt ab eo
 nutriri non possit. MATHEMATICI octo menses
 ad quemuis partum infociabiles aiunt, septem so-
 ciabiles. Signa porrò cæli infociabilia sunt, quæ in-
 cidunt in stellas domibus cælestibus dominan-
 tes, & sub se natis vitam infelicem ac non longæ-
 uam portendunt. Sunt autem infociabilia quo-
 rum vnum ab altero octauum numeratur, vt Aries
 ad Scorpionem, Taurus ad Sagittarium, Gemini ad
 Capricornum, Cancer ad Aquarium, Leo ad Pi-
 sces, Virgo ad Arietem, &c. Hinc fieri vt septimo
 & decimo mense edita in lucem vitalia sint: octa-
 uo nata ob dissidium mundi pereant.

*De ortu animalium, quomodo exstiterint, & an
 caduca. Cap. XIX.*

Qui mundum statuunt ortum, iis orta etiā ha-
 bentur animalia, atq; interitura. EPICVREI, qui-
 bus non videntur nata, mutua permutatione na-
 sci ea censent. Partes enim esse huius mundi.

D Quod idem sensit ANAXAGORAS & EVRIPIDES:
*Mutationum sed vicissitudine
 Aliis subinde formis illa prodeunt.*

ANAXIMANDER prima animalia in humore
 nata, corticibus contenta spinosis: adultiora au-
 tem facta, ad siccitatem desciuisse, ruptoq; corti-
 ce non multum temporis superuixisse. EMPEDO-
 CLES primò animalia ac plantas nequaquam inte-
 gro ortu exstuisse, sed membris quæ nondum co-
 aluissent: deinde partes coaluisse, ita vt spectri for-
 mam compages referret. tertium ortum fuisse ex
 his quæ vicissim nascuntur. quartum non iam ex

E similibus vt ex terra & aqua: sed proinde vicissim,
 cū alimentum aliorum esset densatum, aliis mu-
 lierum formæ venustas incitamentum emittendi
 feminis attulisset. Animalium porrò omnium ge-
 nera discreta fuisse certorum ratione tempera-
 mentorum: ob quam alia aquam expetant, alia
 aerem, quæ plus ignei habeant: alia quæ grauiora
 sint, ad terram suo appetitu ferantur. quæ autem
 æquabili sunt temperamento, ea vocem è pectore
 emittere.

*Genera animantium quot sint, & an omnia sensu
 ac ratione prædita. Cap. XX.*

Est opus ARISTOTELIS, quo in opere quatuor
 statuit animalium genera, Terrestria, aquatica,
 volucra, cælestia. nam & in his dici animalia, ra-
 tione prædita, immortalia. DEMOCRITVS, EPI-
 CVRVS, cælestibus rationem tribuunt. ANAXA-
 GORAS omnia animalia habere mentem agentem:
 non item patientē, qui est mentis quasi interpres.

Pythagoras, Plato, animas omnium etiam brutarum quae dicuntur animalium esse rationis compotes, non tamen ea agere secundum rationem. idque fieri ob incommodum corporum temperamentum, & quia loquela destituuntur. quod in canibus & similibus appareat, vocem, non articulatam tamen eam, emittentibus. Diogenes, rationis & aeris partem ea percipere, sed vel ob crassiciem, vel ob abundantiam humoris neque intelligere neque sentire: ac ferè affecta esse eo modo quo sunt infantes, qui de mentis exiuerunt potestate.

Quantum tempus ad formandum in utero animalis fetum requiratur. Cap. XXI.

Empedocles hominum membra incipere conformari ait à die xxxvi, perfici membra die vnde quinquagesimo. Asclepiades masculorum, quae sint calidissimi, initium vigesimae sextae diei defert, nonnullos etiam maturius auspicari dicens perfici membra die quinquagesimo. Femellarum initium bimestre, finem conformationis exitum quarti mensis, ob inopiam caloris. Brutorum perfici fetus contemperatione elementorum.

Quibus ex elementis constet in nobis uniuscuiusque generis membrum. Cap. XXII.

Empedocles arbitratur carnes nasci ex interna elementorum contemperatione: nervos ignis & terrae duplicibus portionibus admixtis: vngues, nervis ubi aeri occurrerunt refrigeratis. ossa ex aqua & interna terra. quatuor autem ignis & terrae contemperatis portionibus sudorem & lacrymam corporis fieri sic.

Quando & quomodo incipiat homo perfici. Cap. XXIII.

Heraclitus & Stoici sub annum decimum quartum, cum iam etiam genitalis vrina secerni incipit. nam & arbores tum incipere perfici, cum gignere semina incipiunt: immaturas antè esse & imperfectas, dum fructu carent. Praeterea eo natu homo iam in noticiam boni ac mali venit, eorumque disciplinae capax existit.

Quae causa sint somni & mortis. Cap. XXIV.

Alcmaeon somnum existere ait sanguinis in concursum venarum receptu: eiusdemque diffusionem nos euigilare: plenum autè abscessum, mortis esse causam. Empedocles moderata caloris qui in sanguine inest refrigeratione somnum, perfecta mortem accidere. Diogenes, si uniuersus sanguis in venas diffusus contentum in eis aerem in pectus subiectumque ei ventrem contrudat, somnum fieri, ac thoracem incalescere. quòd si uniuersus aer venas deferat, mortem consequi. Plato & Stoici somnum fieri remissione sensitiui spiritus, non relaxatione, sicut in terra: sed cum is ad interuallum superciliorū, id est partem principem, fertur. qui spiritus si omnino remittatur, mortem subsequi.

Ad animamne, an verò ad corpus pertineant somnus & mors. Cap. XXV.

Aristoteles somnum corpori cum anima facit communem. esse n. euaporationem humidam in pectore in caput, & refrigerationem caloris in corde ab alimento subiecto. mortem esse absolutam refrigerationem: soliusque corporis esse, animam esse immortalē.

εσχατος εις τοις παρει τω κεφαλιω τοποις, και της αποκειμενης θερμης, ο εν τη καρδια παρφυρην θερμον. τον δε θανατον ειναυ πορυτελη και φυξιν. θανατον δε ειναυ μονου της σωματος, ε ψυχης. τωτης γδ εχ υπαρχη θανατος.

A Πυθαγόρας, Πλάτων, λογικὰ μὲν εἶναι καὶ τὰ ἀλόγων ζώων καὶ ἀνθρώπων τὰς ψυχὰς, οὐ μὲν λογικῶς ἐνεργούσας, ἀλλὰ τὴν δεικνύσασαν τὴν σωματικὴν καὶ τὴν ἐκ τῆς φύσεως, ὡς παρὰ τὴν πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν φύσιν. ἀλλοῦσι μὲν γὰρ οὗτοι, ἢ φερέσσι δέ. Διογένης, μετέχον μὲν αὐτὰ τῆ νοητοῦ καὶ ἀέρος, ἀλλὰ δὲ τὸ πᾶν μὲν πυκρότητι, τὰ δὲ πλεονασμῶ τὴ ὑγρασίας, μήτε ἀφαινοῦσθαι, μήτε ἀφαινεῖσθαι, παρὰ φερέσσι δὲ αὐτὰ ἀφαινεῖσθαι, τοῖς μεμνηόσι, παρὰ πλαικότος τοῦ ἡγεμονικῆ.

Εν πύσσω χροῖω μορφούται τὰ ζῷα ἐν τῇ γαίᾳ ἐπιόντα. κα.

B ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ, ἐπι μὲν τῶν ἀνθρώπων ἀρχαίαι τῆς διαρροῆσεως ἀπὸ ἐκτικῆς καὶ τριακτοῆς, τελεῖσθαι δὲ τοῖς μορίοις ἀπὸ πεντηκτοῆς, μίας δεούσης. Ἀσκληπιάδης ἐπι μὲν τῶν ἀρρένων, ἀλλὰ τὸ θερμότερον εἶναι, τὸ διαρροῆσιν γίνεσθαι ἀπὸ ἐκτικῆς καὶ εἰκοσῆς, πολλὰς δὲ καὶ ἐνδοτέρω πληροῦσθαι δὲ ἐν τοῖς τῆ πεντηκτοῆς μορίοις. ἐπι δὲ τῶν θηλυκῶν ἐν διμυῶ διαρροῦσθαι. ἐν τετραμυῶ δὲ τελεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ ἐνδεῖν τοῦ θερμῆ: τὰ δὲ τῶν ἀλόγων ζώων, ὁλοτελῆ παρὰ τὰς συγκροῦσας τῶν στοιχείων.

Εκ πύσσων στυγίσαται στοιχείων ἕκαστον τῶν ἐν ἡμῖν θηλυκῶν μορίων. κβ.

C ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ, τὰς μὲν ἄρχαυς ἡμῶν εἶναι ἐκ τῆ ἑσῶ τῆ κράσεως τετάρων στοιχείων. τὰ δὲ νεῦρα, πύρρος, γῆς, τὰ διπλασίονα μὲν εἶναι. τοῖς δὲ ὄνυχας τοῖς ζώοις ἡμῶν εἶναι τῶν ἰδίων κατὰ τὸ ἀέρι στυγίσαται παρὰ φύρην των. ὅσα δὲ δοκῆ μὲν ὑδατος, καὶ τῆς ἑσῶ γῆς τετάρων δὲ, πύρρος, γῆς, τούτων στυγίσαται των μερῶν, ἰδρωτὰ καὶ δάκρυον γίνεσθαι τῆ σωματικῆ ἕσῶς.

Πῶς ὕπνος γίνεται ἢ θάνατος τῆ ψυχῆς ἢ σώματος. κγ.

D ΑΛΚΜΑΙΩΝ ἀναχωρήσει τὸ σῶμα εἰς τὰς ὁμόρροισ φλέβας ὕπνον γίνεσθαι φησὶ: τὴν δὲ ἐξέχερσιν, ἀφαινεῖσθαι: τὸ δὲ πρυτελῆ ἀναχωρήσιν, θάνατον. Εμπεδοκλῆς, τὸν μὲν ὕπνον κατὰ φύσιν τῆ ἐν τῶ σῶματι θερμῆ συμμέτρῳ γίνεσθαι, πρυτελεῖ δὲ θάνατον. Διογένης, εἰ ἐπι πρυτὸ σῶμα ἀφαινεῖσθαι μόνον, πληρῶσθαι μὲν τὰς φλέβας, τὸν δὲ ἐν αἰσῶ παρὰ εἰσῶ μόνον ἀερα ὡσθ εἰς τὰ σῶμα καὶ τὴν ὑποκειμένην γαστέρα, ὕπνον γὰ ἡμῶν εἶναι, καὶ θερμότερον ὑπάρχειν τὸν θῶρακα. εἰ δὲ ἀπρυτὸ ἀερα δέσιν ἐκ τῶ φλεβῶν ἐκλιπη, θάνατον τυχεῖν. Πλάτων, οἱ Στωικοί, τὸν μὲν ὕπνον γίνεσθαι ἀέσθ παρὰ ἀσθητικῆ πύρροματος, ἢ κατὰ ἀναχαλασμῶν, κατὰ τὸ ἐπι τῆς γῆς, φερεμῆου δὲ ὡσθ ἐπι τῆ ἡγεμονικῶν μεσόφρουον. ὅταν δὲ E πρυτελεῖσθαι ἡμῶν τῶ ἀέσθ τοῦ ἀσθητικῆ πνεύματος, τότε γὰ ἡμῶν θάνατον.

Πότε καὶ πῶς ἀρχεται ὁ ἀνθρώπος τῆ τελείότητος. κδ.

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ, καὶ οἱ Στωικοί, ἀρχεται τοῖς ἀνθρώποις τελείότητος παρὰ τῆ δαυτέραν ἐβδομάδα, παρὰ τὴν ὁ σπερματικῶς κείνεται ὄρρος. τὰ γὰ δένδρα ἀρχεται τότε τελείότητος, ὅταν ἀρχεται ἡμῶν τὰ σπέρματα. ἀτελῆ δὲ ἐστὶ καὶ ἄωρα καὶ ἀκαρπα ὄντα. τελείος οὖν τότε ἀνθρώπος. περὶ δὲ τὴν δαυτέραν ἐβδομάδα ἔννοια γίνεται κατὰ τὸ τε καὶ κακῶ, καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν.

Ὅποτερου ὄσθ ὕπνος ἢ θάνατος, ψυχῆς ἢ σώματος. κε.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, κρινόν μὲν τὸ ὕπνον σώματος καὶ ψυχῆς. ἐστὶ δὲ αὐτῶ τὸ ἀναθυμιασθῆν ὑγρὸν ἀπὸ τῆ θῶρακα εἰς τοῖς παρὰ τὴν κεφαλιῶ τοποις, καὶ τῆς ἀποκειμένης θερμῆς, ὅ ἐν τῇ καρδίᾳ παρὰ φύρην θερμόν. τὸν δὲ θάνατον εἶναι πορυτελῆ κατὰ φύσιν. θάνατον δὲ εἶναι μόνου τῆ σωματος, ἢ ψυχῆς. τῶτης γδ εἰχ υπαρχη θανατος.

Αναξαγόρας δὲ, τῆς σωματικῆς ἐνεργείας γίνεσθαι τὸ ὕπνον. Ἄνωμαλιν γὰρ εἶναι τὸ πάθος, ὃ ψυχικὸν εἶναι καὶ ψυχῆς θάνατον τὸν ἀφαιρισμὸν. Ἀδικίππος, οὐ μόνον σώματος γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῦ λεπτομεροῦς πλείονι τῆς ἐκκρῆσεως τοῦ ψυχικοῦ θερμοῦ τὸν πλεονασμὸν, αἴτια θανάτου. Ταῦτα δὲ εἶναι πάθῃ σώματος, οὐ ψυχῆς. Ἐμπεδокλῆς τὸν θάνατον γερῆσθαι ἀφαιρισμὸν τοῦ πυρώδους, ὃς ὢν ἢ σὺν κείνῃ τῇ ἀφαιρισμῶσι συνεστῆναι ὥστε καὶ τὸ τοῦτο κρινὸν εἶναι τοὺς θάνατον σώματος καὶ ψυχῆς. Ὑπνοῦ γίνεσθαι ἀφαιρισμὸν πᾶσι τῶν πυρώδους.

Πρὸς πύξιν τὰ φυτὰ, καὶ εἰς ζῶα. κζ'.

ΠΛΑΤΩΝ, Ἐμπεδокλῆς, καὶ τὰ φυτὰ ἐμφυζα καὶ ζῶα. Φανερὸν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς σαλευσῆος, καὶ ἐπιτεταμένους ἐχθρῶν τοῖς κλάδοις, καὶ ἐν ταῖς ἐπιμαζωγαῖς εἶκειν, καὶ πάλιν ἀποδιδοῦσιν ἀναχλασθέντες ὥστε καὶ σιωτῆσθαι. Ἀριστοτέλης, ἐμφυζα μὲν, οὐ μὲν καὶ ζῶα. τὰ γὰρ ζῶα ὀρμητικὰ εἶναι, καὶ ἀσθητικὰ καὶ λογικὰ. οἱ Στωικοὶ δὲ καὶ Ἐπικυρεῖοι, οὐκ ἐμφυζα. ἵνα γὰρ ψυχῆς ὀρμητικῆς εἶναι καὶ ἐπιθυμητικῆς, ἵνα δὲ καὶ λογικῆς. τὰ δὲ φυτὰ ἀνομιματῶς πως γερῆσθαι, οὐδέ ψυχῆς. Ἐμπεδокλῆς περὶ τῶν ζῶων τὰ δεῖδρα ἐκ γῆς ἀναδιωκόμενοι, ὡς τὸν ἥλιον ἀεὶ ἀπλωθῆναι, καὶ ὡς τὴν ἡμέραν καὶ νύκτα ἀεὶ ἀκριθῆναι. Ἀφ' οὗ συμμετείας τὸ κρῆσεως τὸ τῆς ἀρρένης τοῦ ἡλεος ἀεὶ ἐχθρῶν λόγον. αὐξέσθαι δὲ ἀπὸ τῆς ἐν τῇ γῆ θερμότητος διασπορῆς, ὥστε γῆς εἶναι μέρη, κατὰ τὰ καὶ τὰ ἐμβρυα τὰ ἐν τῇ γῆ, τῆς μήτρας μέρη. τοῖς δὲ καρποῖς ἀεὶ ἐπιδύματα εἶναι ἐν τοῖς φυτοῖς ὕδατος καὶ πυρός. καὶ τὰ μὲν ἐλλίπες ἔχοντα τὸ ὕδρον, ἔξικμαζομένης αὐτῶν τῆς φουλορροεῖας, τὰ δὲ πλείονα τῶν ἀμύλων, ὡς ὡς ἐπὶ τῆς δάφνης, καὶ τῆς ἐλάγας, καὶ τῆς φοίνικος. τὰ δὲ ἀφαιρισμῶν χυμῶν, τῶν ἀμαζωγῶν τῆς πολυμερείας καὶ τῶν αἰτίων γίνεσθαι, ἀφαιρισμῶν ἐχόντων τὰς ἀπὸ τοῦ τε ἐφονόσ πολυμερείας, ὡς ὡς ἐπὶ τῶν ἀμπελών. οὐ γὰρ αἱ ἀφαιρισμῶν τούτων χρηστικὸν οἶνον ποιοῦσιν, ἀλλ' ἐκ τῆς βέβησεως ἐδάφους.

Περὶ ἔσθης καὶ αὐξήσεως. κζ'.

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ, βέβησεως μὲν τὰ ζῶα ἔχει τὸ ὑπόστασιν τῶ οἰκείῃ, αὐξέσθαι δὲ ἔχει τὴν παροισίαν τῆς θερμότητος ἀφαιρισμῶν καὶ φθίνην ἀφ' οὗ ἐκλείψιν ἐκατέρων. τοῖς δὲ νύκτι ἀφαιρισμῶν τοῖς ὡροῖς συμβαλλομένοις, βρεφῶν ἐπέχθαι τὰ ζῶα.

Πρὸς αἰσθητικὰ γίνονται τοῖς ζῶοις καὶ ἡδοναί. κη'.

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ, τὰς μὲν ὀρέξεις γίνεσθαι τοῖς ζῶοις καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν ἀπὸ τελευτώτων ἐκαστῶν στοιχείων, τὰς δὲ ἡδονὰς δὲ ὕψους, καὶ τὰς τῶν κινδύων καὶ ὁμοίων κινήσεως, τὰς δὲ ὀχλήσεως καὶ τὰς

Πρὸς γίνεται ὁ πυρετός, καὶ εἶπερ ἡγήνημα ὅστι. κθ'.

ΕΡΑΣΙΣΤΡΑΤΟΣ ὁρίζεται τὸν πυρετὸν οὕτω, πυρετός, ὅστις κίνημα αἵματος παρεμπιπτόως εἰς τὰ τῆς πνύματος ἀλγεία ἀπογαρέτως γινόμενον. κατὰ τὸ γὰρ ὅτι τῆς θαλάσσης, ὅταν μηδὲν αὐτῷ κινή, ἡρεμεῖ, ἀέμου δὲ ἐμπνέοντος βιασίου τῶν φύσιν, τότε ἔξ ὅλης κυκλεῖται, οὕτω καὶ ἐν τῷ σώματι, ὅταν κινήσῃ τὸ αἷμα, τότε ἐμπιπτεῖ μὲν εἰς τὰ ἀλγεία τῶν πνύματων, πυρῶν μὲν δὲ θερμαίνει τὸ ὅλον σῶμα. ὁρίζεται δὲ αὐτὸ καὶ ὅτι κίνημα εἶναι ὁ πυρετός. Διοκλῆς δὲ φησὶν ὅφεις ἀδύλων τὰ φαινόμενα ὅτι τῶν φαινομένων ὁρίζεται ὁ πυρετός ὅτι κίνημα, τραύματα καὶ φλεγμοναὶ καὶ βουβωνίαι.

ANAXAGORAS somnum accidere putat functionibus corporis: non enim animæ esse, sed corporis adfectionem. mortem esse animæ diuulsionem. LEUCIPPVS solius corporis esse somnum: cumque ob tenuitatem partium plus iusto excernitur animati caloris, eo mortem effici. corporis hæc esse, non animæ affectiones. EMPEDOCLES mortem esse igneæ naturæ secretionem ab his ex quibus homo coaluit. ideoque communem esse animæ corporique mortem. somnum autem euenire secretionem naturæ igneæ.

B De plantarum incremento, & an sint animalia. Cap. XXVI.

PLATO, EMPEDOCLES, stirpes quoque animæ præditas esse, & in animalium numero censent: eo argumento, quod & nutent, & ramos habeant directos, qui inflexi si remittantur, suum repetant locum atque rectitudinem. ARISTOTELES vivere dicit, animalia esse negat. quod animalia appetitu, sensuque, & quædam porro ratione sint prædita. STOICIS & EPICUREIS animam iis derogant: quod animata alia appetant, concupiscentiaque incitentur, alia etiam ratione utantur: plantæ autem fortuito natae sint, non animæ effectione.

EMPEDOCLES primo inter animalia loco arbores è terra enatas ait, antequam Sol circumuolueretur, noxque à die discerneretur, & ob concinnitatem temperamenti sexus masculi ac feminei rationem continuisse. incrementum eis obtigisse à caloris terræ inclusi distributione. itaque terræ esse partes, sicut fetus in utero matricis sunt partes. Semina, excrementa esse terræ & ignis abundantium. & quæ humoris satis non habeant, earum sub æstatè defluere folia exsuccatarum: pleraque durare, ut laurum, oleam, palmam. Discrimina succorum esse ob diuersitatem partium & causarum varietatem, maximè nutrimentum: ut in vitibus. non enim harum differentiarum vinum vino præstantius efficiunt, sed foli, quo aluntur, diuersitas.

De nutritione & incremento. Cap. XXVII.

EMPEDOCLES animalia nutriri subsidente eo quod iis est natura accommodatum: crescere ob caloris præsentiam: decrescere & tabescere vtriusque defectu. nostræ ætatis homines priscis comparatos, infantium instar esse.

Vnde appetitus animalia, unde voluptas incessat. Cap. XXVIII.

E Appetitum EMPEDOCLES animalibus obtingere defectu elementorum quibus conficiuntur: voluptates autem ex humiditate, & periculorum similitudineque motus: inter turbationes autem &

Febris ut fiat, & an ea sit affectio alius affectionis appendix. Cap. XXIX.

ERASISTRATVS febrim sic definit. Febris motio est sanguinis illapsi in pulmonis vasa, non proficiscens à nostra voluntate. sicut enim mare nemine commouente quiescit, vento autem contra naturam incidente violento totum exagitur, inque circulos torquetur: sic & in corpore vbi commotus fuerit sanguis, incidit in vasa spiritui destinata, ibique excandescens calorem toti corpori adfert. placet autem ei febrim morbi esse appendixem. DIOCLEES inquit: Quæ videntur, conspectui nobis exhibent ea quæ in obscuro sunt. Hoc autem apparet, febrim vulneribus, ardentibus abscessibus, & bubonibus comitari.

De sanitate, morbo, senectute. Cap. XXX.

ALCMÆO sentit, causam bonæ valetudinis cōtinentē esse æquabilitatē facultatis humidi, calidi, sicci, frigidi, amari, dulcis, ac reliquatū qualitātū. contrā si qua harum qualitātū sola prævaleat cæteris, morbū gigni: verbi gratia, si nimīū possit calor aut frigus, aut reliquorum aliquid deficiat vel abundet: vt cum sanguinis aut cerebri nō est satis. ideoq; sanitatē esse temperiem qualitatum cōcinnam, hoc est certa inuicem proportione inuicem respondentium. DIOCLES plerosq; morborū existere ait ob inæqualitatē elementorum corporis, eiusq; cōstitutionem. ERASISTRATVS morbos ob multitudinem alimenti, cruditatem, & corruptionem existere: victus rationē moderatam & sufficientem corpori, esse sanitatem. STOICI vno ore dicunt senectutem accidere ob caloris defectū. quibus enim plus est caloris, ii senectuti morā longiorem producunt. ASCLEPIADES ait Æthiopes celerius senescere, anno scilicet xxx: idq; propterea, q; eorū corpora nimio Solis æstu exurātur. In Britannia cōtrā senium anno cxx inchoari: q; corpora ob frigiditatem istarū regionum igneam in sese contineāt naturā. Et corpora Æthiopum rariora esse, q; relaxentur calore Solis. in septentrionalib. regionibus corpora dēfiora, ideoq; etiā viuaciora.

A Γεεὶ ὑγείας, καὶ νόσου, καὶ γήρας. λ.
ΑΛΚΜΑΙΩΝ, τῆς μὲν ὑγείας εἶναι συνεκτικὴν, ἰσονομίαν τῶν δυνάμεων, ὑγροῦ, θερμοῦ, ξηροῦ, ψυχροῦ, πικροῦ, γλυκεοῦ καὶ τῶν λοιπῶν· τὴν δὲ εἰς αὐτοῖς μοναρχίαν, νόσου ποιητικὴν. Φθοροποιὸν γὰρ ἑκατέρου μοναρχία, καὶ νόσον αἰτία, ὡς μὲν ὕψος, ὑπερβολὴ θερμότητος ἢ ψυχρότητος· ὡς δὲ εὐχῆς, ἀφ' ἧς πληθὺς ἢ ἐνδύει· ὡς δὲ εὐνοίας, αἷμα εὐδέν, ἢ ἐκτέφρατος. τὴν δὲ ὑγίαν σύμμετρον τῶν ποικίλ τῶν κρᾶσιν. Διοκλῆς δὲ, πλείστας τῶν νόσων δι' αἰωμαλίαν τῶν εἰς σῶμα ὑποκειμένων καὶ τῶν κατὰ τὸ σῶμα. Ἐρασίστρατος, τὰς νόσους ἀφ' ἧς πληθὺς ἐσθλῆς καὶ ἀπεψίας καὶ φθορᾶς· τὴν δὲ ἀταξίαν καὶ ἀτάκτειον, εἶναι ὑγίαν. οἱ Στωικοὶ, συμφάνως, ὁ γῆρας γρηγοροῦσα ἀφ' ἧς τῆς θερμότητος ἔλλειψις. οἱ γὰρ αὐτοὶ πλεονέχοντες ὁ θερμὸν, ὅτι πλεονέχοντες γηράσκουσιν. Ἀσκληπιάδης Αἰθιοπίας φησὶ τὰ γῆρας γρηγοροῦσα, ἔπειτα τριετία, ἀφ' ἧς ὑπερθερμαίνεσθαι τὰ σῶματα. ἀπὸ τῆς ἡλίου ἀφ' ἧς φλέβηται. εἰ Βρετανία ἑκατὸν εἰκοσὶν ἔτην γηράσκουσιν ἀφ' ἧς κατὰ ψυχρότητα μὲν τοῖς τόποις, εἰ αὐτοῖς ὁ φθῆναι ὁ πυρᾶδες. τὰ μὲν γὰρ εἰσὶν ὑπερθερμότερα τῶν Αἰθιοπικῶν σῶματα ἀφ' ἧς ἀναχάλασθαι ὑπὸ τῆς ἡλίου. τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ὑπερψυχρῶν, πυκνὰ, ἀφ' ἧς τὸ οἶον καὶ πολυχρόνια.

PLVTARCHI

Questiones naturales.

QUID causæ est, quod arbores aqua marina non aluntur? An eadem est, ob quam terrestria animalia non aluntur aqua? nam Plato, Anaxagoras & Democritus, putat, plantas animalia esse terrestria. Non enim quia aqua marina alimento est vt piscibus, ita etiam stirpibus marinis: sic etiam terrestres plantas animaliaq; nutriet. cum neque penetrare possit ob crassiciem suā radices, neq; sursum efferri ob sui grauitatē. Grauem esse aquam marinā, ac terrestrem, & alia multa demonstrat, & q; facilius sustinet naues, & natatores. Aut quia siccitas maximè officit arboribus: yim a. siccandi habet aqua marina. quæ causa est quod aduersus putredinem sales valent: & eorū qui in mari lauāt corpora statim siccā habēt asperamq; superficiē? Vel quod pinguedo iis quorum stipes terra continentur est inimica, & inuncta perdit. Multum a pinguedinis adest marinæ aquæ: adeo vt etiam vna exardescat, soleamusq; hortari, ne in flammā ea iniiciatur? Aut q; aqua marina potui inepta & amara est facta, vt Aristoteles ait, admixtione terre adustæ. nam & lixiuium fit dulci aqua in cinerē incidente. dissolutio autem eiicit, corrumpitq; id, quod bonū erat & potabile, sicut in nobis febres humorem in bilem cōuertunt. Quæ a. in rubro mari narrant syluestria & plantas germinare, ea fructū nullum ferunt, aluntur autem à fluuiis multum cœni ingerētib. itaq; etiā non procul à terra, sed ponē eā nascūtur.

Cut à pluuiis aquis potius q̄ affluentibus arbores & semina adsolēt nutriri? An quia, vt Laito visum, imbres terram suo ictu diuellentes, meatus efficiunt, per quos aqua facilius ad radicem penetret? An hoc verum non est, sed ignorauit Laitus

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Αἰτίαι φυσικῆς.

ΔΙΑ τί τὸ θαλάσιον ὕδωρ εὐρέφει τὰ δένδρα; πόποτερον δὲ τὸ αἰθίον ὁδὸν τῶν ζώων τὰ χερσαία, ζῶον γὰρ ἐγγὺς ὁ φυτὸν εἶναι, οἱ αὖτε Πλάτωνας καὶ Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον οἰοῦνται. εἰ γὰρ διότι τοῖς εὐκαλίτοις φυτοῖς ἐσθλὸν ὅστι καὶ πότιμον, ὡς αὐτοῖς ἰσχυρῶς, ἢ δὲ καὶ τὰ εἰς τὴν χερσὶν φυτὰ τε καὶ δένδρα βρέφει. ὁδὸν γὰρ εἰσδύεται τῆς ῥίζης, ὑπὸ πᾶσι, ἔπειτα ἀναφέρεται, ὑπὸ τῆς βαρῆς. ὅτι ὁ ἔμβριος ὅστι καὶ γῆρας, ἀλλοῖς τε πολλοῖς ἀποδείκνυται, καὶ ὁ μᾶλλον ἀνέχεται καὶ ὑπερείδεται τὰ πλοῖα καὶ τὰς χερσαίας ἀνάγκας. ἢ μάλιστα μὲν βλάπτεται ξηρότητι τὰ δένδρα, ξηραίνονται δὲ τὰ θαλάσσια ὕδωρ; ὅθεν παρὰ τὴν σήψιν οἱ ἄλλοι βοηθοῦσι καὶ σῶματα τῶν λυσαμένων εἰς θαλάττην ξηρῶν δὲ τῶν ἰσχυρῶν καὶ βαρῶν ἢ ὅτι φαίνεται. ἢ ὁ μὲν ἔλαμον τοῖς φυτοῖς πολέμιον, καὶ φθείρει τὰ παρὰ τὴν φλόγα; μετέχεται δὲ πολλῆς ἢ τὰ θαλάττηα λιπαρότητος. δι' ἡμετέραν ἀπίαν, καὶ παρανομοῦν εἰς τὰς φλόγας, μὴ ἐμβάλλειν θαλάττηον ὕδωρ ἢ γέροντι ἀποτον καὶ πικρὸν ὁ ὕδωρ (ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν) ἀναμιξεί κατὰ κεκαυμένης γῆς. καὶ γὰρ ἡ χερσὶα γίνεται γλυκεὸς ὕδατος εἰς τέφραν ἐμπεσόντος, ἢ ὁ δὲ αἰθίος εὐρέφεται, καὶ φθείρει ὁ χερσὶν καὶ πότιμον, ὡς εἰ μὲν οἱ πυρετοὶ ὁ ὑγρὸν εἰς χολὴν βέποισιν. ἀ δὲ ἰσορροπῶν, εἰ τὴν ἐρυθρὰν θαλάσσην βλαστάνειν ὑλήματα καὶ φυτὰ, καρπὸν μὲν εὐδέν φέρει, βρέφεται δὲ τοῖς ποταμοῖς, πολλὴν ἐμβόησιν ἰλιῶ ὅθεν εὐπρόσως τῆς γῆς ἀπὸ πλησίον ἔχει τὴν γῆσιν.

ΔΙΑ τί μᾶλλον ὑπὸ τῶν ὑπερψυχρῶν ἢ τῶν ὑπερψυχρῶν ὕδατων τὰ δένδρα καὶ τὰ σπέρματα πέφυκε τερέφεται; πόποτερον (ὡς Λαίτος ἔλεγε) τῆς πληγῆς τῆς ὀμβρίας διείσιντα τὴν γῆν πόροις ποιεῖ, καὶ ἀφ' ἧς δύνεται μᾶλλον εἰς τὴν ῥίζαν; ἢ τοῦτο μὲν οὐκ ἀληθές, ἀλλὰ ἔλαθε τὸν Λαίτον